Илебез ?и?? к?нен? ?зерл?н?, т?рле чаралар ?тк?р?. Бу эшт? Л?мбер? районы Черемиш м?кт?бе д? актив катнаша. Башлангыч сыйныф укытучысы Винера Асым кызы Карабанова ?ит?кчелегенд? 4 класс укучысы Ишмуратов Рустам д?? ?тисен? багышлап эзл?н?-тикшерен? эше башкарган.
Б?ек Ватан сугышы бет?г? тизд?н 70 ел тулыр. Бу сугыш барганда, д?ньяда мин д?, ?ти-?нием д? булмаган. Шулай да мин сугыш турында к?п ишеттем, ч?нки сугыш китерг?н кайгы-х?ср?т авылыбызны? бер ?ен д? читл?п ?тм?г?н.
Гаил?д? мин еш кына Б?ек Ватан сугышында батырларча сугышкан Абдулла исемле д?? ?тием булган ик?н дип ишет? тордым. ? берк?н ?бием ми?а аны? х?рби билетын, сугыш б?л?кл?рен, фотосур?тл?рен к?рс?тте. Мин бабакам турында к?бр?к белерг?, бигр?к т?, аны? турында башкаларга да с?йл?рг? тел?дем.

Башта Черемиш м?кт?бене? башлангыч класс укучылары бел?н анкета тутыруда 16 бала катнашты. Анкета н?ти??л?ре уйланырга м??б?р ит?: анкетада катнашучыларны? 69% Б?ек ?и?? к?нен гаил?л?рд? ??р ел б?йр?м итс?л?р д?, тик 37% гына Б?ек Ватан сугышыны? башлану ??м т?мамлану вакытын бел?л?р ик?н. Аларны? 56% гаил?л?ренд? сугыш ветераны булганлыгын к?рс?тте, л?кин 31% гына аларны? исемн?рен бел?л?р. Шулай да 75% безне? буынга д??ш?тле сугыш еллары турында онытмаска кир?к дип саныйлар.

Анкета н?ти??л?ре эшемне? актуаль булуын к?рс?тте: минем яшьт?шл?рем ?з гаил?л?рене? тамырлары бел?н кызыксына, ? к?бесе Б?ек Ватан сугышында катнашкан туганнарын да белмил?р. Д?? ?тием мисалында мин ?з гаил?мне? тарихын бел? тиеш ик?нлеген к?рс?терг? тел?дем. Безне? ?би-бабаларыбыз - Туган илебезне? тарихын т?з?чел?р бит!
Ис?н чакта д?? ?тиемне к?рерг? ми?а туры килм?де. Л?кин гаил?безд? аны? фотосур?тл?ре, сугышта ??м сугыштан со? алынган б?л?кл?ре, х?рби билеты сакланган. Барысыннан да кыймм?тр?к, ?лб?тт?, д?? ?ниемне? хатир?л?ре.
Д?? ?тием, Ишмуратов Абдулла Зайнетдин улы Мордва Республикасыны? Л?мбер? районы Л?мбер? авылында туган. Авыл м?кт?бене? 3 классын т?мамлагач, колхозда тракторист булып эшл?г?н.
1938 елда х?рби хезм?тк? чакырыла. Д?? ?тием 74 авыр артиллерия полкында хезм?т ит?. Х?рби хезм?т вакытында ук Абдулла бабам Фин сугышында катнаша. ? 1940 елда туган ?ен? кайта.
Тик бу шатлык озакка бармый, явыз фашист Германиясе илебезг? сугыш ачкач, д?? ?тиемне 1941 елны? 23 июненд? я?адан фронтка озаталар. Шулай ул 1941 елны? 12 сентябренн?н алып 1942 елны? 14 октябрен? х?тле 10 танк полкында такист-пулеметчы була. Каланча исемле ш???р тир?сенд? Сталинград сугышында катнаша. Алар фашистлар чолгау юлын каплыйлар.
? бер каты сугышта д?? ?тиемне? танкына фашист гранатасы эл?г?, бабам яралана, танк яна башлый. Шул х?ленд? д? д?? ?тием янган танк эченн?н командирын чыгара ала. Со?га, ?зл?ренекен? чыгарга тырышканда, ?з ген? фашистлар кулына эл?км?г?нн?р. Б?хетл?рен?, немец с?йл?мен ишетк?ч, янган танклар янына качып ?лгерг?нн?р. Шунда, а?ын югалтыр алдыннан, ?зен окопка тартучы солдатны? й?зл?рен к?реп шатлана. Беренче ярд?м к?рс?тк?ч, д?? ?тиемне командиры бел?н 1574 номерлы госпитальг? озатканнар. Биред? Абдулла бабакам 1942 елны? октябренн?н алып 1943 елны? апрелен? кад?р д?валана.
Командирын янган танктан чыгарганы ?чен д?? ?тием ?зене? беренче х?рби б?л?ген – “Сугышчан батырлык ?чен” медален ала.
Госпитальд?н со? я?адан алгы сызыкка! ?ле Абдулла бабакам Горький (х?зер Т?б?н Новгород) ш???рен? 1580 зенитчылар полкына эл?г?. Биред? алар автомобильл?р заводын самолетлар атуыннан саклаганнар. Совет армиясе ????м ит? бел?н, д?? ?тием, зенитчылар полкы составында аларны? материаль частьл?рен саклап, Прибалтикага тиклем ?итк?н. Б?ек ?и?? к?нен д?? ?тием Литвада каршы ала. Биред? аларны х?рби хезм?т ит?не д?вам ит?рг? калдыралар, ч?нки Литва нацистлары бел?н сугыш бара иде ?лд?. ?йг? д?? ?тием 1946 елда гына кайткан.
Сугышта к?рс?тк?н батырлыгы ?чен д?? ?тием, Ишмуратов Абдулла Зайнетдин улы, “Сугышчан батырлык ?чен”, “Германияне ?и?г?н ?чен” медальл?ре, беренче д?р???сенд?ге “Ватан сугышы” ордены ??м бик к?п юбилей медальл?р бел?н б?л?кл?нг?н.
Б?ек Ватан сугышыннан со? Абдулла бабакам туган авылы Л?мбер?г? кайткан. Д?? ?тием бик эшч?н, ?д?пле булган. Беркайчан да ?зене? х?рби б?л?кл?ре бел?н мактанмаган. “Ленинча” колхозында тракторист булып эшл?г?н. Яхшы эше ?чен колхоз а?а Л?мбер?д? ?й бирг?н. Биред? д?? ?тием Х?ниф? ?бием бел?н картайганчы яш?г?нн?р. Д?? ?бием бел?н алар берг? 46 ел гомер итк?нн?р, 6 бала т?рбиял?п ?стерг?нн?р. ? минем Р?сим? ?бием - аларны? и? кечел?ре. Алты бала – аларны? и? зур

байлыгы дип саналганнар.
Д?? ?тием “алтын куллы” булган. Ялга чыккач та, ул авылдашларыма матур ?йл?р салырга булышкан. Л?мбер?д? х?зер д? ул салган ?йл?рне, мунчаларны очратып була. Абдулла бабакам 1989 елны? 26 июненд? ?итмеш алты яшенд? вафат булган. Х?ниф? ?бием анардан калып ике ел гына яш?г?н.
??р кешег? д? гаил? - тормышны? и? кыймм?тле н?рс?се. Ул ?зене? туганнарын гына т?гел, гаил? тамырларыны? тарихын да яхшы белерг? тиеш дип уйлыйм. Д?? ?тием д?ньядан к?пт?н китс? д?, гаил? тарихы ?зелм?г?н. Ч?нки бу тарих безд?, аны? балаларында, оныкларында, балаларыны? оныкларында д?вам ител?. Тарихта бит батырлар гына т?гел, гади авыл кешел?ре д? тир?н эз калдыра ала.
Мин ?з д?? ?тием бел?н горурланам, аны? турында к?бр?к белерг? телим. ? кышын, Л?мбер?г? кунакка баргач, “Беркем д? онытылмады, ?ичн?рс? онытылмас” диг?н обелиск янында булырга туры килде. Анда мин д?? ?тиемне? фамилиясен д? табып шаккаттым: д?? ?тием бит сугыштан со? к?пме вакыт ?тк?ч кен? вафат булган. Мин бу сорауны Черемиш м?кт?бене? директоры Кряков Равил ??ф?р улына бирдем. Ул ?йтте: “Д?рест?н д? бу сине? д?? ?тие?не? фамилиясе, ч?нки обелискны я?арттылар ??м сугыштан со? вафат булган Б?ек Ватан сугышы ветераннар исемн?рен д? бирег? керттел?р”. Мин бик горур: д?? ?тиемне? исеме м??гел?штерелг?н!
“Без тарихта эзлебез!” Минем бабам да Россия тарихында бер эз калдырган бит! ? без алар салган эзд?н, ?ич тайпылмыйча, бары алга гына барырга тиешбез! Шулай итеп безне? гаил?безне? тарихы да, Россия тарихыны? бер ?леше булды.